Målnummer: UM8098-16 Avdelning: 1

Avgörandedatum: 2017-06-22

Rubrik: Äktenskap med en medborgare i ett tredjeland utgör en sådan

anknytning till det landet att det är rimligt för den asylsökande att resa dit, trots att den sökande inte tidigare har vistats i landet.

Lagrum: • 5 kap. 1 b § första stycket 3 utlänningslagen (2005:716)

 Artikel 25.2 c, artikel 27.1 och artikel 27.2 a i rådets direktiv 2005/85/EG av den 1 december 2005 om miniminormer för medlemsstaternas förfaranden för beviljande eller återkallande

av flyktingstatus (asylprocedurdirektivet)

Rättsfall: • MIG 2012:9

• MIG 2015:12

REFERAT

AA, medborgare i Eritrea, reste in i Sverige den 12 oktober 2014 och ansökte om asyl samma dag. Som grund för sin asylansökan åberopade han att han riskerar att utsättas för förföljelse eller annan skyddsgrundande behandling i sitt hemland och att han hade lämnat landet illegalt.

Under Migrationsverkets utredning uppgav AA att han hade gift sig i Sverige med en vän som han kände sedan tidigare. De ingick äktenskapet den 26 juli 2015. Han uppgav vidare att hans maka är kanadensisk medborgare, att hon bor i Kanada och att hon skulle återvända dit. Han uppgav även att han själv inte tidigare hade varit i Kanada.

Migrationsverket beslutade den 27 april 2016 att avvisa AA:s ansökan om uppehålls- och arbetstillstånd med stöd av 5 kap. 1 b § första stycket 3 utlänningslagen (2005:716) och att utvisa honom ur Sverige. Utvisningsbeslutet skulle verkställas genom att han reste till Kanada, om han inte visade att något annat land kunde ta emot honom. Migrationsverket beslutade vidare att inte pröva frågan om flyktingstatusförklaring, alternativ skyddsstatusförklaring eller övrig skyddsstatusförklaring. Migrationsverket anförde bl.a. följande. AA har uppgett att hans maka är medborgare i Kanada. Han har således en sådan stark anknytning dit att det är rimligt för honom att resa dit och lämna in en asylansökan. Han har inte åberopat något skyddsbehov mot Kanada och har, utifrån vad som framkommit av landinformation och av handlingarna, möjlighet att ansöka om asyl i Kanada. Det saknas anledning att anta att AA skulle utsättas för skyddsgrundande behandling i Kanada eller att han skulle riskera att sändas vidare till Eritrea eller ett annat land där han riskerar skyddsgrundande behandling. Han har ingen familj i Sverige och har inte heller någon särskild anknytning till Sverige på grund av tidigare långvarig vistelse med uppehållstillstånd.

AA överklagade Migrationsverkets beslut och yrkade att hans asylansökan skulle prövas i Sverige. Han anförde i huvudsak följande. Han och hans maka ingick äktenskap efter påtryckningar från deras respektive familj. Enligt familjernas traditioner ingick de äktenskap utan att de kände varandra. Efter att de hade gift sig återvände hans maka till Kanada och de har därefter bara haft telefonkontakt med varandra. I dag präglas deras relation av gräl. Hans maka är därför inte villig att registrera honom som sin make i Kanada. Processen hos kanadensiska migrationsmyndigheter kan ta upp till ett år.

Migrationsverket ansåg att överklagandet skulle avslås.

Förvaltningsrätten i Stockholm, migrationsdomstolen (2016-09-23, ordförande Olausson samt tre nämndemän), upphävde det överklagade beslutet och visade målet åter till Migrationsverket för fortsatt handläggning. Som skäl angavs bl.a. följande. Det är ostridigt i målet att Kanada är ett sådant land som avses i 5 kap. 1 b § första stycket 3 strecksatserna 1-3 liksom att AA där har möjlighet att ansöka om skydd som flykting. Migrationsverket har vid bedömningen av AA:s anknytning till Kanada tagit fasta på att AA uppgett att hans maka är medborgare i Kanada. Det har inte framkommit anledning att ifrågasätta den uppgiften. Av utredningen framgår att äktenskapet ingicks i Sverige under tid då AA var asylsökande. AA anför att äktenskapet ingicks efter påtryckningar från makarnas respektive familj. Domstolen bedömer dock att utredningen inte ger stöd för slutsatsen att äktenskapet, inom ramen för förevarande mål, måste anses som ett tvångsäktenskap. AA får genom äktenskapet anses ha förvärvat en beaktansvärd anknytning till Kanada, då hans maka är medborgare i landet. Vare sig vad AA anför gällande anledningen till att makarna ingick äktenskapet eller gällande vilket tillstånd deras relation för närvarande har ändrar denna bedömning. Enligt ordalydelsen i 5 kap. 1 b § första stycket 3 utlänningslagen medför dock inte varje anknytning till ett säkert tredjeland att det är rimligt för en asylsökande att resa till det landet. Omständigheten huruvida någon uppehållit sig i det säkra tredjelandet eller inte, är inte utan betydelse vid bedömningen av dennes anknytning dit (jfr MIG 2015:12). Av utredningen framgår inte att AA har vistats i Kanada. Vid en sammantagen bedömning av AA:s anknytning till Kanada anser migrationsdomstolen att det inte har framkommit att han har en sådan särskild anknytning till landet att det är rimligt för honom att resa dit.

Migrationsverket överklagade domen och yrkade att Migrationsöverdomstolen skulle fastställa Migrationsverkets beslut den 27 april 2016 att avvisa AA:s ansökan om uppehålls- och arbetstillstånd, att inte pröva frågan om statusförklaringar och att utvisa honom till Kanada.

Migrationsverket anförde i huvudsak följande. Det är ostridigt att Kanada uppfyller kraven för ett säkert tredjeland enligt 5 kap. 1 b § första stycket 3 utlänningslagen. Det är även ostridigt att AA inte kan anses ha en sådan särskild anknytning till Sverige som behandlas i 5 kap. 1 b § andra stycket utlänningslagen och som medför att ansökan inte får avvisas.

Av förarbetena till nämnda bestämmelse framgår att det inte krävs att en asylsökande har uppehållit sig i det säkra tredjelandet, utan att det är tillräckligt att han eller hon har en sådan särskild anknytning dit att det är rimligt för honom eller henne att resa till det landet (prop. 2009/10:31 s. 217). Bestämmelsen omfattar både situationer när en utlänning har uppehållit sig i landet före ankomsten till Sverige och därmed fått en särskild anknytning och situationer där utlänningen har någon annan typ av anknytning till landet. Förarbetena ger dock inte någon vägledning i vad som kan anses vara sådan annan anknytning. Någon vägledning kan inte heller fås genom artikel 27.2 a i asylprocedurdirektivet, (rådets direktiv 2005/85/EG av den 1 december 2005 om miniminormer för medlemsstaternas förfaranden för beviljande eller återkallande av flyktingstatus), som aktuell bestämmelse bygger på.

Migrationsöverdomstolen har i ett tidigare avgörande prövat den särskilda anknytningen när en utlänning har uppehållit sig i det säkra tredjelandet före inresa i Sverige (se MIG 2015:12).

Man bör kunna dra ledning av 5 kap. 1 b § andra stycket utlänningslagen, där det anges att en ansökan inte får avvisas om sökanden har en make, ett barn eller en förälder som är bosatt i Sverige och sökanden inte har en lika nära anknytning till det land dit avvisningen ska ske. Sådan familjeanknytning bör kunna ge vägledning kring vad som kan vara särskild anknytning även till tredieland.

En äkta maka eller make i tredjelandet uppfyller kraven på anknytning oavsett

om den sökande har uppehållit sig i tredjelandet eller inte. Det civilrättsliga äktenskapet är i sig en sådan grund att det uppfyller kravet på särskild anknytning till Kanada.

AA ansåg att överklagandet skulle avslås och anförde i huvudsak följande. Han har ansökt om asyl i Sverige och vill få sin ansökan prövad här. Han har inte en stark relation till sin maka i Kanada. Deras relation är sedan en tid tillbaka avbruten. Det var deras föräldrar som arrangerade äktenskapet, men han och hans maka kunde inte komma överens. Hans maka är inte registrerad som gift i Kanada och vill inte heller bli det. Det kan ifrågasättas hur kanadensiska myndigheter kommer att bedöma äktenskapets giltighet. Han har aldrig varit i Kanada, vilket bör vägas in vid bedömningen av hans anknytning dit.

En asylsökande befinner sig oftast i en utsatt situation. Det är därför motiverat att frågan om uppehållstillstånd handläggs utan någon längre fördröjning. Om en person mot sin vilja tvingas lämna det första landet som han har ansökt om asyl i bör anknytningen ha betydelse. Finns det en stark och genuin anknytning till ett tredjeland torde det oftast finnas en vilja hos en asylsökande att resa dit. Han har på ett tydligt och trovärdigt sätt berättat om omständigheterna gällande äktenskapet och relationen till sin maka. Om man beaktar samtliga omständigheter och den situation som väntar honom vid en eventuell resa till Kanada, kan det inte anses rimligt att han efter påbörjad asylprocess i Sverige reser till Kanada.

Kammarrätten i Stockholm, Migrationsöverdomstolen (2017-06-22, Benson, Eriksson och Berendt, referent), yttrade:

1. Vad målet gäller

Frågan i målet är om AA som är gift med en medborgare i Kanada, har en sådan anknytning till Kanada att det är rimligt för honom att resa dit.

2. Tillämplig bestämmelse m.m.

Huvudregeln inom asylrätten är att en ansökan om internationellt skydd ska prövas i sak av den stat där ansökan lämnas in. Det finns emellertid undantag från denna regel till följd av vedertagna principer, t.ex. principen om första asylland, och vid tillämpningen av Dublinförordningen (Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 604/2013 av den 26 juni 2013 om kriterier och mekanismer för att avgöra vilken medlemsstat som är ansvarig för att pröva en ansökan om internationellt skydd som en tredjelandsmedborgare eller en statslös person har lämnat in i någon medlemsstat [omarbetning]). Ytterligare ett undantag från huvudregeln gör sig gällande när principen om säkert tredjeland tillämpas.

Det framgår av 5 kap. 1 b § första stycket 3 utlänningslagen att en asylansökan får avvisas under vissa förutsättningar. Detta gäller om sökanden kan sändas till ett land där han eller hon inte riskerar att utsättas för förföljelse och inte heller dödsstraff, kroppsstraff, tortyr eller annan omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning samt är skyddad mot att sändas vidare till ett land där han eller hon inte har motsvarande skydd. Sökanden ska också ha möjlighet att ansöka om skydd som flykting i det andra landet. Därutöver gäller att sökanden har en sådan anknytning till det aktuella landet att det är rimligt för honom eller henne att resa dit. Samtliga dessa förutsättningar ska vara uppfyllda för att en asylansökan ska kunna avvisas.

I paragrafens andra stycke anges två undantagsfall när en asylansökan inte får avvisas, trots att samtliga nu nämnda förutsättningar är uppfyllda. Det första fallet gäller vissa former av nära familjeanknytning till Sverige. Det andra fallet omfattar sökande som tidigare vistats här under lång tid.

Bestämmelsen i 5 kap. 1 b § första stycket 3 utlänningslagen infördes i utlänningslagen den 1 januari 2010 i samband med genomförandet av asylprocedurdirektivet. Den tredje punkten i bestämmelsens första stycke

bygger på artikel 25.2 c i direktivet, där det anges att medlemsstaterna får neka att pröva en asylansökan om ett land som inte är en medlemsstat betraktas som ett säkert tredjeland för sökanden enligt artikel 27. I artikel 27.2 a anges att begreppet säkert tredjeland ska tillämpas i enlighet med bestämmelser i den nationella lagstiftningen, inbegripet bestämmelser enligt vilka den asylsökande måste ha en anknytning till det berörda tredjelandet som gör att det skulle vara rimligt för denne att resa till det landet.

För att ett land ska anses vara ett säkert tredjeland i direktivets mening krävs inte att den asylsökande har uppehållit sig där utan endast att hon eller han har en sådan anknytning dit att det är rimligt för honom eller henne att resa till det landet. Bestämmelsen omfattar således både situationer när en utlänning har uppehållit sig i ett land före ankomsten till Sverige och därigenom fått en särskild anknytning till det landet och situationer där utlänningen har någon annan typ av anknytning till ett annat land. (Prop. 2009/10:31 s. 217 f.)

I förarbetena till den numera upphävda utlänningslagen (1989:529) anges följande i fråga om när asyl fick vägras på grund av särskild anknytning till ett annat land där utlänningen åtnjuter skydd. En utlänning kan ibland ha möjlighet att få skydd i ett annat land än ett s.k. första asylland. Han är då inte i behov av skydd i Sverige och bör inte ha rätt till asyl här. Detta är fallet om utlänningen redan har fått – och har kvar – flyktingstatus i det andra landet. Detsamma gäller om han i övrigt har väsentligt starkare anknytning till ett annat land än till Sverige, t.ex. genom tidigare långvarig vistelse där, genom giftermål med en medborgare i det landet, genom att kanske redan ha uppehållstillstånd eller uppenbarligen skulle kunna få det där, eller genom att övriga medlemmar av hans familj har tagits emot där. (Prop. 1988/89:86 s. 157.)

Migrationsöverdomstolen har uttalat att möjligheten att avvisa en asylansökan med hänvisning till att den sökande har en sådan anknytning till ett annat land än sitt hemland att det är rimligt för honom eller henne att resa dit (säkert tredjeland) följer ett eget system som bygger på asylprocedurdirektivet. Domstolen har även uttalat att det ankommer på Migrationsverket att göra sannolikt att samtliga förutsättningar för tillämpning av den relevanta bestämmelsen i utlänningslagen är uppfyllda (se MIG 2015:12).

3. Migrationsöverdomstolens bedömning

Migrationsverket får avvisa en asylansökan om det finns ett annat land som uppfyller kraven i 5 kap. 1 b § första stycket 3 utlänningslagen dit den sökande kan sändas.

Vid bedömningen av om AA kan sändas till Kanada konstaterar Migrationsöverdomstolen inledningsvis att inget annat framkommit än att AA gjort sin hemvist i Eritrea sannolik. Av utredningen framgår att han inte riskerar skyddsgrundande behandling i Kanada och att han kan ansöka om skydd där. Det är vidare ostridigt att AA inte omfattas av undantagsbestämmelsen i 5 kap. 1 b § andra stycket utlänningslagen som medför att en ansökan om asyl inte får avvisas.

För att AA:s asylansökan ska kunna avvisas krävs också att han har en sådan anknytning till Kanada att det är rimligt för honom att resa dit. AA har lämnat in ett vigselbevis till stöd för att han den 26 juli 2015 under pågående asylprocess gift sig i Sverige. Det har inte framkommit annat än att AA:s äktenskap är civilrättsligt giltigt i Sverige. Han har uppgett att hans maka är medborgare i Kanada och att han aldrig själv varit i Kanada.

Av förarbetena till utlänningslagen framgår att tidigare vistelse i ett annat land inte är en förutsättning för att sökanden ska anses ha en sådan anknytning till det aktuella landet att det är rimligt för honom eller henne att resa dit. Vidare framgår av förarbetena till den tidigare utlänningslagen om när asyl fick vägras, att äktenskap med en medborgare i ett annat land där utlänningen kunde få

skydd, kunde utgöra en sådan anknytning till det landet som innebar att en asylansökan i Sverige fick avslås.

Av 5 kap. 1 b § andra stycket 1 utlänningslagen följer också att vissa former av familjeanknytning har betydelse vid bedömningen av frågan om en asylansökan får avvisas. Där anges att en asylansökan inte får avvisas om sökanden har en make, ett barn eller en förälder som är bosatt i Sverige och sökanden inte har en lika nära familjeanknytning till det land dit verkställigheten av ett avvisnings- eller utvisningsbeslut kan ske.

Migrationsöverdomstolen konstaterar att en familjeanknytning kan beaktas vid bedömningen av om en asylansökan får avvisas och att äktenskap med en medborgare i ett tredjeland kan utgöra en anknytning som medför att en ansökan får avvisas. Det är inte ett krav att den sökande har vistats i tredjelandet.

Mot denna bakgrund anser Migrationsöverdomstolen att utgångspunkten för bedömningen av om AA:s asylansökan ska avvisas eller om den ska prövas i Sverige måste vara att AA genom sitt giftermål har fått en sådan anknytning till Kanada att det är rimligt att han reser dit. Det saknar då betydelse att han inte tidigare har vistats i Kanada. Det föreligger därför förutsättningar för att avvisa hans ansökan.

Eftersom bestämmelsen i 5 kap. 1 b första stycket 3 utlänningslagen är fakultativ, innebär det att en asylansökan får prövas i sak även om förutsättningarna för att avvisa ansökan är uppfyllda (jfr MIG 2012:9). Det måste alltså i varje enskilt fall också göras en bedömning av de omständigheter som den sökande har anfört till stöd för att få sin asylansökan prövad i Sverige.

AA har till stöd för att hans ansökan ska prövas i Sverige anfört att hans maka återvände till Kanada kort tid efter det att de ingått äktenskap, att deras relation numera är avbruten och att hans maka inte är registrerad som gift i Kanada. Det kan därför enligt honom ifrågasättas hur kanadensiska myndigheter kommer att bedöma äktenskapets giltighet.

Migrationsöverdomstolen konstaterar att AA inte har kommit in med någon bevisning till stöd för att hans äktenskap har upplösts. Enbart ett påstående från hans sida om att relationen är avbruten är enligt Migrationsöverdomstolen inte skäl nog för att anse att hans asylansökan ska prövas i Sverige. Inte heller vad AA anfört i övrigt medför att hans ansökan ska prövas i Sverige.

Migrationsöverdomstolen anser sammanfattningsvis att Migrationsverket har gjort sannolikt att AA har en sådan anknytning till Kanada att det är rimligt att han reser dit. Migrationsdomstolens dom ska därför upphävas och Migrationsverkets beslut ska fastställas.

Migrationsöverdomstolens avgörande. Migrationsöverdomstolen upphäver migrationsdomstolens dom och fastställer Migrationsverkets beslut den 27 april 2016.

Sökord:

Litteratur: Prop. 1988/89:86 s. 157; Prop. 2009/10:31 s. 217 f.